

. Skromno je naše delo, kakor drugod tako tudi tukaj — in plačano z dragimi žrtvami. Pota naše prosvete so zaznamovana desno levo z grobovi kulturnih delavcev, ki so med potom opešali. J. K.

Tagore Rabindranath: Rastoči mesec. Preložil Alojzij Gradnik. V Ljubljani, Omladina, 1917. 55 str. S štirimi barvnimi prilogami. (Ta prevod je nastal po angleški izdaji, ki jo je pripravil Rabindranath Tagore sam.) Večan stane 10 K.

Otrok je velikan. In razumevanje otrokove duše je največ. In kdor je pogledal otroka tako kakor Rabindranath Tagore v pričujoči knjigi, je umetnik. zares umetnik. Saj ne vidiš knjige, papirja, ne črk: otrok je pred teboj; ona celota, nerazorana zemlja. Cvetje dehti krog tebe, pristrčni smeh ti zazveni na uho, radostni otroški vzklik ti vzboči ustnice v smehljaj in naivna prašanja otrokova te zazibljejo v kraljestvo nežne, roznate detinske dobe. Otrok si sam, ki nisi otrok — in tu je ona velika skrivnost, je finesa duše. — Ali si mati? V Tagorejevih besedah se najdeš v vsej oni tajnosti, ki jo imaš in je sama ne slutiš. Dih najgloblje tvoje skrivnosti začutiš v njih, one skrivnosti, ki je ne priznaš, zakaj sram te je pred ljudmi. Ali si oče? Tudi v tebe je pogledal Tagore, da zardiš in praviš, da ni res, da nisi tako mehak. In v vsem je ono, da je otrok največ in smo mi veliki — majhni, majhni, majhni v primeri z otrokom. Ne sklonimo se mi do otroka, otrok se skloni do nas. Kaj bi s frazami, kaj z besedami o svojem velikem delu? Igrače so to —, a pokvarjene; otrokove pa so pristrčne in naravne. „V svojem trhlenju čolnu se borim, da bi preplaval morje hrepenenja in pozabljam, da se tudi jaz samo igram.“ (str. 21 — „Igračke“.)

„Rastoči mesec“ je rožnat kelih naših skrivnosti. In vendar so te skrivnosti tako preproste in naravne. Pa to je spet skrivnost, da poveš veliko stvar z eno samo gesto. To knjigo boš bral še in še in se boš vedno iznova zazrl v finese, kakršne so: Na obali, Kaj dete more, Kradispanec, Početek, Zvezdar, Igračke, Campin cvet, Cvetlice v šoli, Sočutje, Pametnejši, Dvanajsta ura, Pisateljvanje, Junak, Konec, Dar, Poslednja pogodba. Štiri slike — barvne priloge — so v vsej oni preprostosti kakor besede. Tudi one so doma iz Indije. Vendar se zdi, da reprodukcija pri vseh ni baš dobro uspela. — Gradnikov prevod je fin in lep. Le nekaj besed je, ki nekam ne zvenijo pravilno, kakor n. pr.: sladčic (ali ne slaščic?), časih je: „kedar“, časih „kadar“, sicer pa je jezik uglajen in tekoč.

Menda ni potrebna fraza: knjigo toplo priporočamo —; komur je duševna kultura tudi nekaj, in ki so mu vseč tudi lepote brez „hrbtenice in kosti“ — se bo vživel nehoté v to knjigo. Marija Kmetova.

Fran Erjavec: Za staro pravdo. (Poučna knjižnica „Ljudskega glasu“, I. zvezek.) V Ljubljani, 1920. 132 str. Cena 6 K.

Knjižica se obrača do našega malega kneta in kmetskega delavca kot lahek uvod v politiko. Poljudno in nazorno mu resumira njegov lastni razvoj pod Avstrijo, ugotavlja njegov položaj ob nastanku meščanske Jugoslavije ter mu predočuje v jasnih konturah, kaj je on v državi in kaj bi morala biti država njemu, ki terja od nje svojo „staro pravdo“; téma se povzame pri Matiji Gubcu in raste organsko tik v najbližjo bodočnost. Ton delca je solidno zmeren, kar je v propagandnem slovstvu redka stvar, in pota, ki jih odmerja pisatelj, ne zapusté nikjer teréna vidne izvedljivosti. Erjavčeva knjiga bi lahko veljala, izvzemši par nevažnih dolžin, za jako razumljiv primer poljudnega spisa, ako se ne bi avtor